

انتظارات امام عسکری (علیه السلام) از شیعیان

انتظارات و توقعات امام حسن عسکری (علیه السلام) به عنوان آخرین امامی که در جامعه حضور عینی داشته، و بعد از او غیبت صغری و کبرا فرزندش مهدی موعود (علیه السلام) آغاز می گردد و برای مدت مدیدی مردم و جامعه از درک حضور او محروم خواهند بود قابل اهمیت و دقت است، و می تواند رهنمودهای گرانبها و ارزشمندی باشد برای دوران غربت تشیع و دورانی که غبار غم هجرت مولا و محبوبشان بر دلها و پیشانی آنها سایه افکنده است، اینک به گوشه هایی از انتظارات حضرتش می پردازیم .

۱. اندیشه و تفکر

اساس تمام پیشرفتهای مادی و معنوی بشر در طول تاریخ، اندیشه و تفکر از یک طرف، و سعی و تلاش و عمل از طرف دیگر بوده است . انسانهایی که با عقل اندیشه نکنند و با چشم جانشان در دیدن حقایق دقت بخرج ندهند در روز قیامت نابینا محشور می شوند .

امام حسن عسکری (علیه السلام) این حقیقت را با گوشزد کردن ایه ای از قران برای اسحاق بن اسماعیل نیشابوری در طی نامه ای چنین بیان می کند: (ای اسحاق! خداوند بر تو و امثال تو از ان هایی که مورد رحمت الهی قرار گرفته و همچون تو دارای بصیرت خدا دادی می باشند، نعمت خویش را تمام کرده است ... پس به یقین بدان ای اسحاق که هرکس از دنیا نابینا بیرون رود، در آخرت هم نابینا و گمراه خواهد بود. ای اسحاق! چشمها نابینا نمی شوند، بلکه دلهایی که در سینه ها هستند نابینا می شوند .

امام حسن عسکری (علیه السلام) یازدهمین امام شیعیان، در روز جمعه هشتم ربیع الثانی، سال ۲۳۲ ه . ق در مدینه منوره دیده به جهان گشود، و عالم را با نور جمال خویش روشن نمود . پدر بزرگوار آن حضرت، امام هادی (علیه السلام) و مادرش بانویی پارسا و شایسته است که از او به نامه های (حدیثه) ، (سلیل) و (سوسن) یاد شده است . این بانوی گرامی از زنان نیکوکار و دارای بینش اسلامی بوده در فضیلت او همین بس است که پس از شهادت امام حسن عسکری (علیه السلام) پناهگاه و نقطه اتکای شیعیان در آن دوره بحرانی و پراضطراب به شمار می رفت.^۳

مدت امامت امام حسن عسکری (علیه السلام) شش سال، و با سه نفر از خلفای عباسی که هر یک از دیگری ستمگرتز بودند، معاصر بود: المعتز بالله - المهتدی بالله - و المعتمد بالله . امامت حضرت از سال ۲۵۴ شروع شد و در ۲۶۰ ه . ق با شهادت آن حضرت پایان یافت . به مناسبت سالروز ولادت آن امام همام، در این مجال نگاهی داریم به برخی (انتظارات حضرت) از شیعیان خویش، امید که ره توشته ای باشد برای همه انهایی که بر خط امامت و ولایت سیر می کنند .

منبع:

۱. مسعودی و علی بن عیسی اربلی تولد حضرت را در سال ۲۳۱ ق دانسته اند .
۲. اصول کافی، ج ۱، ص ۵۰۳ .
۳. شیخ عباس قمی، الانوار البهیة، ص ۱۵۱ .

انتظارات امام حسن عسکری (ع) از شیعیان

مدرسه علمیه حضرت زینب (س) - امیدیه

پاییز ۱۴۰۰

بر اثر اندیشه نکردن) و این سخن خداوند در کتاب متقن خویش است انجا که از زبان انسان ستم پیشه بیان می کند^۱ پروردگارا چرا مرا نابینا محسوس نمودی با این که دارای چشم بودیم؟ (خداوند در جواب) می فرماید: همان گونه که آیات ما برای تو آمد و تو آنها را فراموش کردی، امروز نیز تو فراموش خواهی شد.^۲

گاه امام حسن عسکری با گوشزد این خطر که عده ای در جامعه عبادت را منحصر در انجام نماز و خواندن نمازهای مستحبی و گرفتن روزه های واجب و مستحب می دانند، بدون آنکه در رمز و راز آن اندیشه کنند و یا در زمان و اوضاع آن تعقل نمایند، جایگاه ویژه اندیشه و تفکر را این گونه بیان می فرماید: (لیست العبادة کثرة الصیام و الصلوة و انما العبادة کثرة التفکر فی امر الله؛^۳)

۲. ایمان گرایی و سود رسانی :

فکر و اندیشه، و یا تأمل و تدبر آن گاه ارزش حقیقی و عینی خویش را نشان می دهد که منجر به ایمان و عمل و تلاش شود و گرنه تفکری که بدنبالش ایمان و عمل نباشد مطلوب و کارساز نیست. به همین جهت آن حضرت تأکید فرمود که شیعیان به دو خصلت توجه داشته باشند (خصلتان لیس فوقهما شیء الا ایمان بالله، و نفع الاخوان؛^۴ دو خصلت است که برتر از آن چیزی نیست، ایمان به خداوند و فایده رساندن به برادران (دینی))

منبع:

۱. علی بن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۵۱۳ و ۵۱۴.
۲. سوره طه، آیه ۱۲۶.
۳. بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۲
۴. تحف العقول، ص ۵۱۸، حدیث ۱۴.

۳. افتخار ما باشید نه باعث سرشکستگی ما

یکی دیگر از مهمترین انتظارات امامان مخصوصا امام حسن عسکری (علیه السلام) از شیعیان این است که از نظر رفتاری و اخلاقی به گونه ای رفتار کنند که در بین جامعه بشری عموما و در بین مسلمانان خصوصا الگو و نمونه باشند تا انجا که مردم بگویند این ها شیعیان علی (علیه السلام) و امامان معصوم هستند، و این ها تربیت یافتگان مکتب اهل بیت می باشند.

به همین جهت حضرت عسکری عاجزانه درخواست می فرماید:

(اتقوا الله و کونوا زینا و لاتکونوا شینا، جروا الینا کل مودة، وادفوا عنا کل قبیح، فانه ما قیل

فینا من حسن فنحن اهله و ما قیل فینا من سوء فمأ نحن کذلک ...^۱ از خدا پروا

نمایید و زینت باشید نه مایه ملامت همه دوستی ها را به سوی ما جذب کنید و هر زشتی را از ما دور نمایید؛ زیرا هر خوبی که در حق ما گفته اید ما شایستگی آن را داریم و هر بدی که درباره ما بر زبان براید ما چنان نیستیم ... (چرا که) خداوند ما را پاک شمرده و هیچ کس غیر از ما نمی تواند ادعای چنین مقامی را نماید مگر این که دروغ پرداز باشد.)

۴. جزء بهترین ها باشید نه بدترین ها

امام گاه به بیان افراد نمونه و برتر و همین طور افراد بدتر غیر مستقیم انتظار خویش را از شیعیان ابراز می دارد که جزء بهترین ها باشید، و آنان را این گونه معرفی می نماید: (اورع الناس من وقف عند الشبهة، اعبد الناس من اقام علی الفرائض، ازهد الناس من ترک الحرام، اشد الناس اجتهادا من ترک الذنوب؛ پارساترین مردم کسی است که در شبهات توقف کند، عابدترین مردم کسی است که واجبات را به جا آورد، زاهدترین مردم کسی است که از حرام دوری کند و کوشاترین مردم کسی است که گناهان را ترک کند)

منبع:

۱. تحف العقول، ص ۵۱۸ و در چاپ ال علی (ع)، ص ۸۹۰، روایت ۱۲
۲. همان، ص ۵۱۹ ح ۱۸، و انوار البهیة، شیخ عباس قمی، ص ۳۱۸

۵. استواری بر دین و ولایت در دوران غیبت

آخرین انتظاری که در این سطور بدان اشاره می شود، انتظار حضرت عسکری (علیه السلام) از شیعیان خویش است در دوران غیبت کبرای امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)؛ چرا که یکی از دورانهای بسیار سخت و طاقت فرسا که صبر و استواری فراوانی می طلبد همین دوره است، انتظار آن حضرت این است که مردم و شیعیان دوران غیبت را تحمل کنند و از خود بردباری و استقامت بخرج دهند، و بر دین الهی و امامت و ولایت ثابت و استوار بمانند، و دایما برای ظهور مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه الشریف) دعا نمایند، چرا که (و الله لیغیبن غیبه لاینجوا فیها من الهلکة الا من ثبته الله عز و جل بامامته و وفقه للدعاء بتعجیل فرجه؛ به خدا سوگند (حضرت مهدی) غیبت طولانی خواهد داشت که نجات پیدا نکند در آن دوران مگر کسانی که خداوند عزیز و جلیل بر قایل بودن (و اعتقاد) به امامت او استوارش نگهدارد، و توفیق دهد که برای فرج آن حضرت دعا نماید.^۱

فیضت از سامره مثل عالم است

کفایت دمام آیت حکم است

مدیات بر سر عالم و آدم است

کومر ح خلق و شیت کم است

منبع:

۱. شیخ صدوق، کمال الدین، ج ۲، ص ۳۸۴.